

המדינה למען האזרח

היא אחת מהנחיות היסוד של פעילות מפלגתנו הנוטלת חלק בשלטון מאז הממשלה הזמנית.

מר האוזנר, כיצד תסביר את העובדה כי למפלגה הפרוגרסיבית, הידועה בעל־מעמדותה, משיכה מירדת גם לחוגי האינטליגנציה?

העדר האינטרסנטיות וחוסר הנוקשות של המסגרת המפלגתית מצד אחד והסברה המכתנת לתבונה ולא ליצרם, הם הגורמים המהחיים, לדעתי, את כוח המשיכה לגבי חוגים רחבים של האינטליגנציה. סיטמה כמו "בחירות אזוריות" — היא השלטת מיעוט על העם; בחירות אזוריות — ביטוי נאמן לרצון העם; אולי אינה מלייבנה יצרם, אבל היא עורמת בביקורת ההגיון.

זאת אומרת, אנכם שאינכם תומכים ברישיתו של בן־גוריון לשינוי שיטת הבחירות?

כמובן שלא. קודם כל — אין הבחירות האזוריות פנטזיה המביא מרפא למדחים הציבוריים. זאת בסך הכל שטת התפירה לפי מידתו של מישהו אחר ושונה. לי גורם האישי־אזורי יש מקום — בבחירות עירוניות, למשל, או בבחירות לאיגודים מקצועיים. אבל בחיים המדיניים איש עוד לא המציא דרך יותר טובה ממפתחות. מה זאת אומרת ביטול הבחירות היחסיות? להתחיל כל דעת מיעוט ולפצל את העם לשני מחנות בלבד, לימין ולשמאל, מבלי לתת אפשרות לגחני הביניים להתבטא.

אם כבר מדברים על התבטאות, וודאי שמת לב כי הנוער לא כלי כן אוהב להתבטא בעיות פוליטיות. כריצה, לדעתך, מר האוזנר, אפשר לקרב את הנוער לבעיות אלה?

נכון, הנוער פשוט מסתובב מהחיים הפוליטיים וזה מכמה סיבות: הנוער קודם כל ממש בחיל בחוסר הכנות של החיים הציבוריים, הוא מואס במנהיגים שתוכנם אינו כבודם, מנהיגים שרוי

ממות הממלכתיות בגורמם ושרץ המפלגתיות בידם. וכאן היתרון הגדול של המפלגה הפרוגרסיבית — העקביות הרעיונית שלנו במלחמה למען ממלכתיות של אמת, להעדפת האינטרסים של הפרט והציבור על אלה של המפלגה והמעמד, הם המראים לכל — וגם לנוער, כמובן — כי קיימת אפשרות לננות בחיים הציבוריים וכי קיימת מפלגה המעריפה את כלל הציבור על איזשהו מעמד של אינטרסנטים.

כך יוצא שהפרוגרסיבים, למשל, הם היחידים שאינם מוציאים את כספי המגביות לביצור עמדות פוליטיות ומעמדות, אלא משקיעים חינוך למיניהם.

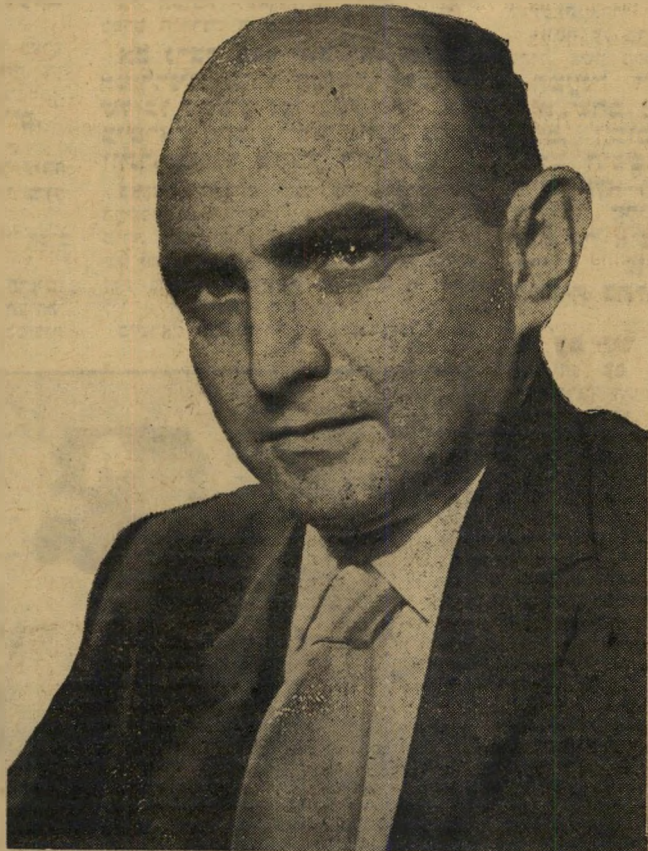
ומה עוד מייחד את מפלגתך, מר האוזנר?

קודם כל ומעל לכל המלחמה למשטר של חופש האדם, ולא לחינם הסיטמה המרכזית של הפרוגרסיבים היא "חופש ורווחה". הפרוגרסיבים היו רוצים לראות את זכויות היסוד של האזרח מבוססות בחוק. הרציתי לפני כמה זמן בכנס בינלאומי של משפטנים בירושלים ותבעתי הצהרה על זכויות האדם, שלא לדבר כבר על חוקה כתובה. כי כיום זכויותי של האזרח הישראלי מובטחות רק בזכות ביהמחשפט — שאליה אפשר לפנות אם קיימת פגיעה בזכויות האדם. אך למעשה חסרה מגילת זכויות ואין אסמכתה כתובה בחוק לזכויות האזרח.

כי אצלנו, הפרוגרסיבים, חופש האדם הוא העיקר. האדם הוא המטרה ולא המצע. ולכן תבענו והשגנו חופש תנועה (בטל קשוי היתר יציאה), אנוני תובעים אפשרות לקיים את חוקי המדינה (חוק מס הכנסה — 85% מהצהרות הגישומים לא מתקבלות בשלב האזרחי — הוא חוק שיש לשפר).

עורך־דין האוזנר, מה הם, בעצם, סיבויי מפלגתך בבחירות הקרובות?

אני לך. לכנסת השלישית קיבלנו 38 אלף קולות ועלינו מארבעה חברי כנסת בכנסת השנייה לחמישה חברי כנסת בכנסת השלישית, והנה, באביב שעבר, בבחירות להסתדרות קיבל "העובד הצינוני", שהוא הטיעה הפרוגרסיבית בהסתדרות, 28 אלף קול, שזאת עליה

עורך-הדין הירושלמי גדעון האוזנר, בן 44, הוא בוגר האוניברסיטה העברית (מדעי הרוח, היסטוריה, פילוסופיה) ובית הספר למשפטים, היה יו"ר הסתדרות הסטודנטים בימי הספר הלבן וראשית מלחמת העולם השנייה, שימש כתובע כללי של צה"ל במחוז ירושלים בימי המצור.

ב־33% לגבי הבחירות הקודמות להסתדרות. עלייה הגדולה בהרבה מהגידול היחסי של אוכלוסיית הבוחרים בין הבחירות. וחושבני שהתמונה לא תהיה פחות טובה בשישי לנובמבר.

כי בנאת מתבטא כותנו — ביכולתנו להביט על הכל דרך המשקפים הממלכתיות — המדינה למען האזרח. הממלכתיות מעל למפלגתיות וכמובן השישינו מדברים בענינו — בכנסת השנייה השגנו חינוך ממלכתי — לא אנתנו בלבד, כמובן — אבל הזנו ועודדנו כוחות עד שפלה ההכרעה. בכנסת האחרונה — העברנו שרות תעסוקה ממלכתי.

ככל זאת, למה חייב הנוער לבחור בפרוגרסיבים?

תראה. נתחיל בשמאל הרי קיצוני. על־מנת להצביע ע"י בור מקי"י יש להיות קומר גיטט משוכנע. אשר למפ"ם — הרי תביעותיה להלאמת האוצרות הטבעיים ולהקמת סכר מוחלט בפני היומה הפרטית — לו נתקבלו היו מפסיקות את ההתפתחות הכלכלית של המדינה וזאת במדינה שמשמית היסוד שלה היא קליטת עלייה.

אשר לאחדות־העבודה הרי היא פשוט מפלגה המחפשת אחר צירוף לקימה. מבחינה כלכלית, לא חידשה כלום. ומבחינה בטחונית — ברור כי בנסיבות הקיימות מלל אקטיביסטי הוא בבחינת צע"קנות חסרת תוכן ממשי. והרי גם האקטיביסטים של מפלגה זו נכנעו למציאות. אם כן, מה מייחד אותם? מאומה!

מפא"י? היא רוצה לתפוש בשלטון הבלעדי למרות ש"לא קיבלה את רוב הקולות בששית הבחירות הדמוקרטיות ביותר (שהרי בחירות יחסי יות הן בכוח נאמנה ביר תר לרצון העם) ועתה מנסה מפא"י לקבל יפוי־כוח זה על־ידי שינוי שיטת הבחירות לשיטה שאינה אלא סילוף הדמוקרטיה.

הצינונים הכלליים הם אינטרסנטים מעמדיים, מהצד השני של הקשת ותכסנים (פרשת נסים, פרשת פריז), פשוט לא נוח להם עם עצמם. הם נגועים מימין כמה שמפא"י נגועה משמאל.

ייתכן וחרות היתה יכולה להיות אופוזיציה לגישמית לו באמת התנהגה כמועמדת אלטרנטיבית לשלטון. אבל מי שמסוגל, בתנאינו, לדרוש פרסום תקציב הבטחון, או מי שאין לו כל תכנית כלכלית של ממש... ומה אומרת הסיטמה הסתמית של שינוי המשטר? לא לקלוט עלייה? לא להעצים את צה"ל?

חרות פשוט משחקת לידי מפא"י. אפשר להתחסל לחרות כפי שעקרת־בית רצינית מתיחסת לעכברים בביתה. היא פשוט לא רוצה אותם (בנמשל: הפרוגרסיבים לא רוצים את חוסר האחריות הממלכתית בהכרזותיהם של אנשי חרות ולא את ההופעות המרדיות חות" רע כנשיאת המנהיג על כפיים). מפא"י, לעומת זאת, זקוקה לחרות כפי שרק חתול זקוק לעכבר — החתול זקוק למי שילחם עמו. כי באיזה דגל תנופת מפא"י על השמאל אם לא בחרות — מין פלשתיים חרותיים עליך, השמאל!

אשר לדתיים, זכותם של אזרחים להיות דתיים. אבל לקבוע ב־1959 מסגרת מדינית לפי עקרונות דתיים ילא לפי אמונות חברתיות...

אם כן?

יש לבחור בפרוגרסיבים. הם התורמים לממלכתיות על־ידי, היתית אומר, לימוד מפא"י תחת לחץ. לאט, אבל בטוח, אנו משנים את פני הדברים. אחרי הישינו בחינוך ממלכתי, בשרות תעסוקה ממלכתי, אנו נלחמים עתה לבטוח בריאות ממלכתי, להקלות במס הכנסה. ייתכן שייקח שנים להגשים את הפרוגרמה שלנו — אולם אנו מגשימים אותה. השווה, בעצמך, את הישינו לעקרונות המוחלטת של הכוחות האופוזיציוניים, שלא השיגו דבר משך 11 שנות המדינה. כך שרק כוחם המוגבר של הפרוגרסיבים יביא לתיקון יסודי של המשטר, לחינוך הדמוקרטיה במדינה ולביצור חירות האזרח.

מונח על־ידי המפלגה הפרוגרסיבית

במדינה

העם

פסוק חויכי

הקול הרוסי התקיף בקע מן המקלט, מעל גלי קול ישראל. היה זה קולו של ניקיטה כרושצ'וב, שדיבר בעצרת א"מ. הוא העלה תזון דמיוני: פיזור כל צבאות העור למ, חיסול כל פצצות האטום והמימן, פי רוק נשק עד כדי החזקת כוחות־שיטור קטנים.

הכל ידעו כי הגאום הוא, קודם כל, טכ-סיס לרכישת אהדת העולם. בכל זאת עורר התזון רטט בלב. כמעט בעל כורחם נזכרו רבבות מאזרחי ישראל — מראש־הממשלה ועד לקאריקטוריסט קריאל ("דוש") גרדוש — בפסוק הגדול של ישעיהו בן־אמון: "וכי תתו חרבותם לאתים..."

דויד בן־גוריון, שאינו מתאפק כאשר הוא נזכר בפסוק תניכי, מיהר להשמיע את קול ממשלתו בהצהרה בה הביע את נכונות המדינה לפרוק את נשקה, כאשר תהיה על כך החלטה בינלאומית מוסמכת ובתי־ביצוע. אך יתכן כי הפעם לא התיר בן־גוריון רסן די חופשי לדמיונו הפורה. אילו קרא ראש־ממשלת ישראל השבוע לגדולי העולם לכנס בירושלים, עיר בירתו של ישעיהו, כנס בינלאומי חסרת־קדים לדיון בהצעתו של ניקיטה כרושצ'וב, היה מדבר מתוך לבו של כל אזרחי ישראל.

בחירות

זה קורה בישראל

זה קרה בסירת־צבי: ח"כ יוסף סרלין נאם. לפתע נשמעו צע-קות משוליה הקהל. קבוצה של צעירים התפרצה לעבר המיקרופון, שהיה מותקן על במה פתוחה, ניסתה להרים את המכשיר כדי להכות בו את הנואם. אחרים צעקו: "בגין לשלטון! בגין לשלטון!"

אחד מעסקני הצ"כ נחפו אל סמל המש-טרה במקום. הסמל רק חיך: "כל זמן שאין מכות, איני יכול להתערב!"

זה קרה בהדרו"ס:

בשעה שח"כ מאיר וילנר נאם מעל גבי משאית פתוחה, התפרצו לעברו כמה עש-רות צעירים, שלפו סכינים, ניסו להתרץ את כבל המיקרופון ואת הצמיגים. המשאית נמ-לטה מן המקום. כמה מעסקני מק"י, שלא הספיקו לעלות עליה, הוכו באכזריות על-ידי הקהל. שצעקו: "בגין לשלטון! בגין לשלטון!" איש אחד שמעו, הוכה קשה בעורו שוכב על הארץ. שני נמלט לתוך אחד הבתים, כשהקהל בעקבותיו. המשטרה התערבה בדיוק ברגע שהכל נגמר.

"פרובוקציה... מעשים מסוג זה הפכו לאחרונה דבר יומיומי. מאז זועזע הקהל על־ידי פיצוץ אסיפת־עם בקולנוע מוגרבי בידי חסידיו חרות, לא נשנו מקרים כאלה במרכז תל־אביב עצמה, אולם מעשי הבריונות הפכו דבר קבוע מחוצה לו. גם בתל־אביב נתקלים נואמים ופעילים פולי-טיים אחרים בהפרעות פרחחיות של אנשים הצועקים, בדרך כלל, "בגין לשלטון!"

השבוע, אחרי המעשה המחפיר בהדרו"ס, הכחיש מזכיר־חרות אברהם דרורי את שייכות מפלגתו לענין. טען — ללא כל נסיון של הוכחה — כי זו פרובוקציה של חברי מפלגה אחרת. היתה זאת טענה נוחה, אך לא משכנעת.

כמעט איש לא האמין כי צמרת חרות מאורגנת מעשייה אלה. אולם הסברה השנייה, שאין לצמרת שליטה על חסדיה, היתה מדאיגה עוד יותר. שהרי אם אין מנהיגי חרות יכולים להשתלט על אנשיהם עתה, מה יקרה אם יגיעו אייפעם אל מטרתם המוצהרת — השלטון?

מפלגות

בלי ניסים

"מערכת הבחירות עולה לדתיים סכומים קטנים" התלוצץ השבוע עסקן מפלגתי, ש"מערכת־הבחירות עולה למפלגתו בהון חר עשות. "להם יש מצע מוכן שכתב עבורם משה רבנו עוד לפני 5000 שנים, והוא נמכר במיליוני ספטים בכל רחבי העולם." היתה לו עשות קטנה: אילו קיבלה בארץ מפלגה דתית אחת, היתה יכולה להשתמש במצע של משה רבנו. אולם בארץ נמצאות שתי מפלגות דתיות, והן נאלצות להתחרות ביניהן כדי לקבל את הבעלות על הדת בישראל. תחרות זו עולה רכבות לירות. פיפר חשבוע ח"כ שימחה יעקב